Provincie
Noord-Holland

Ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes

Januari 2022

ONTWIKK

INHOUD

3 | 1 Afkortingen

4 | 2 Ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes

4 | 2.1 Inleiding

4 | 2.2 Achtergrond

6 | 3 Bouwstenen als basis voor de ontwikkelvisie

6 | 3.1 Hoofdlijnen uit Agrarische visie: Toekomst voor een landschap met boeren door Water, Land & Dijken

8 | 3.2 Hoofdlijnen uit het Ecologisch advies: Inrichtingsschets Peereboom, Opperwoud en De Nes door Witteveen en Bos

10 | 3.3 Hoofdlijnen uit de persoonlijke gesprekken met de eigenaren/beheerders

11 | 3.4 Conflicterende beelden/wensen uit de verschillende visies

12 | 4 Hoofdpunten provinciale ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes

14 | 5 Vervolg

15 | Bijlage Inrichtingsprincipes Peereboom, Opperwoud en De Nes

16 | Polder Peereboom

18 | Opperwoud en westen Dijkeinde

20 | De Nes

AFKORTINGEN

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	ANLb
Agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken	WLD
Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit	APRK
Faunabeheereenheid	FBE
Gedeputeerde Staten	GS
Grootvee-eenheden	GVE
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	HHNK
Individuele Behandeling van Afvalwater	IBA (septic tank)
Natuurnetwerk Nederland	NNN
Peereboom, Opperwoud en De Nes	PON
Programmatische Aanpak Grote Wateren	PAGW
Staatsbosbeheer	SBB
Toekomstbestendig Ecologisch Systeem	TBES
Vereniging Behoud Boeren Waterland	VBBW

2 ONTWIKKELVISIE PEEREBOOM, OPPERWOUD EN DE NES

2.1 Inleiding

De provincie Noord-Holland heeft als taak het Natuurnetwerk Nederland (NNN) af te ronden. Het netwerk versterkt de natuur en verbindt gebieden onderling. Zo vormen zich grotere natuurgebieden waarin planten en dieren zich makkelijker verspreiden en die beter bestand zijn tegen milieu- en klimaatinvloeden. Waterland-Oost vormt met haar uniek veenlandschap en weidevogelgebied een belangrijke schakel in het netwerk. Om tot een aaneengesloten en robuust netwerk te komen werkt de provincie aan een optimalisatie van de begrenzing. Vanuit het Rijk heeft de provincie de opdracht om het NNN voor 2027 te realiseren. Dit geldt dus onder andere voor het projectgebied Peereboom, Opperwoud en De Nes (PON).

Daarnaast is de provincie bezig met de uitwerking van de opgave Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES), in het Markermeer-IJmeer. Vanuit de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) zijn hiervoor concrete ecologische doelen gesteld. Een belangrijk onderdeel is het realiseren van zachte land-waterovergangen en overstromingsgraslanden. Hiervoor wordt gekeken naar mogelijke verbindingen van het Markermeer met de buiten- en binnendijkse polders.

Gekoppeld aan de Markermeerdijkversterking heeft de provincie het Ambitie Programma Ruimtelijke Kwaliteit (APRK) kustzone Hoorn – Amsterdam opgesteld. Hierin zijn koppelkansen met de dijkversterking voor recreatie, cultuurhistorie en natuurontwikkeling beschreven. De natuurontwikkeling van de PON is hier onderdeel van.

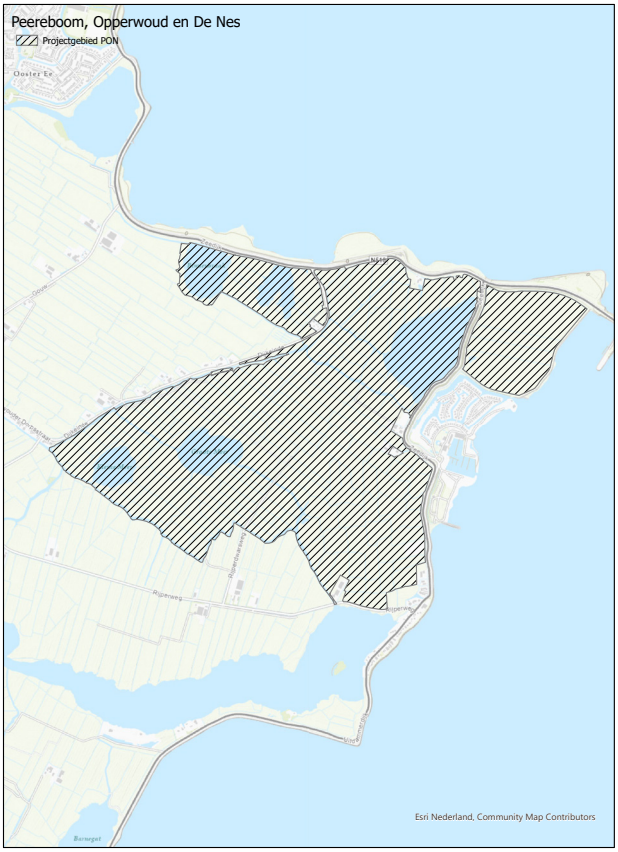
De bovengenoemde doelen hebben tot de voorliggende ontwikkelvisie PON geleid. Hierin geeft de provincie haar visie hoe invulling kan worden gegeven aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en een bijdrage geleverd kan worden aan de ecologische doelstellingen van het Markermeer- IJmeer. Het gaat hier om het behoud en versterken van bestaande doelstellingen voor weidevogels, alsook nieuwe doelen zoals het versterken van TBES-doelen gericht op vis, water en moerasvogels.

Om tot een ontwikkelvisie PON te komen heeft de provincie aan Witteveen+Bos, Smartland en Bui-Tegewoon de opdracht gegeven de eerdere studies gericht op de natuurontwikkeling verder uit te werken tot een concept ecologisch advies inrichtingsschets. Verder heeft zij de vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (WLD) gevraagd om, in samenwerking met de Vereniging Behoud Boeren Waterland e.o. (VBBW) en de LTO, afdeling Groot Waterland, een landbouwvisie voor de PON uit te werken. Ook zijn er persoonlijke gesprekken gevoerd met de eigenaren en beheerders van het gebied. Dit zijn de bouwstenen voor de ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes.

2.2 Achtergrond

In Waterland-Oost liggen agrarische percelen en natuurgebieden die onder het NNN vallen sterk verspreid. Deze versnippering komt de natuur- en landbouwkwaliteit niet ten goede. Op advies van de gebiedscommissie Laag Holland hebben Gedeputeerde Staten in 2015 een visie op het gebied vastgesteld. In deze visie is een zonering vastgelegd waarbij in het deel ten oosten van het Goudriaankanaal het accent meer op de natuurfunctie komt te liggen. Het doel hiervan is om hiermee een ‘Weidevogelparadijs Waterland-Oost’ te realiseren, met daarin ruimte voor bijzondere vegetaties en goede paai- en opgroeimogelijkheden voor vis, als onderdeel van het Markermeer.

Afbeelding 1 Plangebied: polder Peereboom, Opperwoud en De Nes

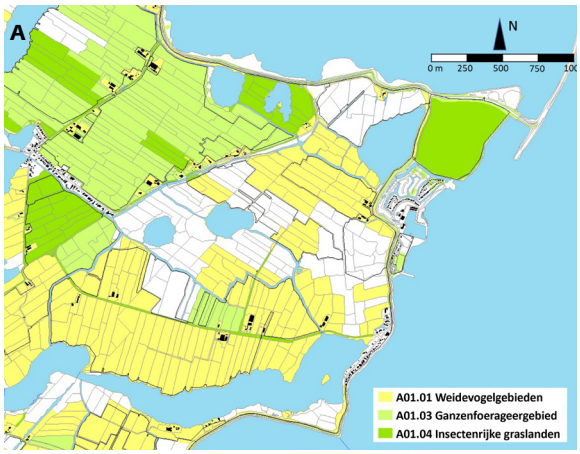

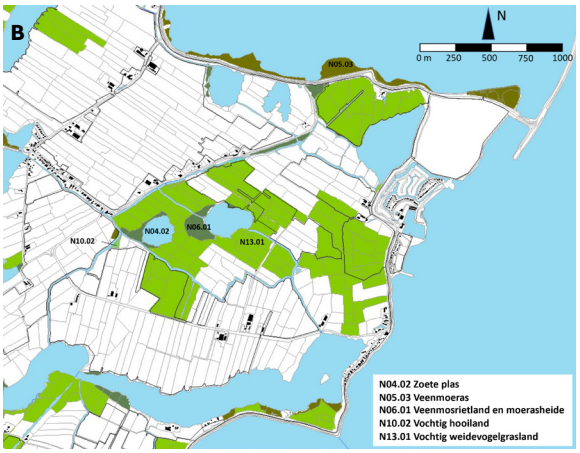
Relevant voor Waterland-Oost is ook de 'Programmatische Aanpak Grote Wateren' (PAGW). In dit programma streeft de Rijksoverheid naar versterking van het ecosysteem van grote wateren. Voor dit projectgebied gaat het om het Markermeer. Hierbij is een belangrijk instrument het realiseren van zachte land-waterovergangen in de buitendijkse oeverzones, bijvoorbeeld door verondiepingen en luwtedammen, zoals onder andere beschreven in het 'Panorama Markermeer-IJmeer'. Daarnaast richt de PAGW zich ook op binnendijkse natte landschappen om deze te betrekken bij het buitenwater. Dit laatste gebeurt via een geschikte inrichting van deze binnendijkse gebieden in combinatie met effectieve vispassages. Waterland-Oost is zo'n binnendijks nat landschap en kan met een betere waterkwaliteit en oeverinrichting bijdragen aan een beter functioneren van het grote Markermeersysteem. Kansen voor een effectieve vispassage zijn er ook, bijvoorbeeld bij De Nes.
Het concept ecologisch advies inrichtingsschets (Witteveen+Bos, 2021) laat zien dat de PON kansen biedt voor de beschreven PAGW-doelen naast de bestaande natuurdoelstellingen. In het PON komen de volgende natuurbeheertypen voor:

- Vochtig weidevogelgrasland (N13.01).
- Veenmosrietland en moerasheide rond de grotere waterpartijen (N06.01).
- Buitendijks is het natuurbeheertype veenmoeras (N05.03) begrensd.
- Op enkele plaatsen is ganzenfoerageergebied (A01.03) gesloten.
- De Kleine Meer is als zoete plas (N04.02) ingetekend.

In afbeelding 2 is weergegeven waar de huidige natuurbeheertypen in het projectgebied liggen. Daarnaast zijn ook de agrarische beheertypen weergegeven.

Afbeelding 2 De agrarische beheertypen (a) en natuurbeheertypen (b) in het projectgebied volgens het natuurbeheerplan 2020

3 BOUWSTENEN ALS BASIS VOOR DE ONTWIKKELVISIE

Om te komen tot een afgewogen ontwikkelvisie en vervolgens een inrichtingsplan voor het gebied maakt de provincie gebruik van drie bouwstenen:

1. Agrarische visie: Toekomst voor een landschap met boeren. Agrarisch perspectief voor het gebied Peereboom e.o. d.d. 12 november 2020, Water, Land & Dijken, ondersteund door Vereniging Behoud Boeren Waterland en de LTO.
2. Ecologisch advies: Inrichtingsschets Peereboom, Opperwoud en De Nes d.d. 13 juli 2021, Witteveen+Bos, Smartland en Bui-Tengewoon.
3. Persoonlijke gesprekken met eigenaren en beheerders 2018-2021.

De genoemde onderzoeken zijn opgesteld door onafhankelijke organisaties en betreffen hun visie op het gebied. Vanuit deze bouwstenen heeft de provincie haar eigen visie ontwikkeld voor de gebiedsinrichting voor het behalen van de natuurdoelstellingen (zie hoofdstuk 4).

3.1 Hoofdlijnen uit Agrarische visie: Toekomst voor een landschap met boeren door Water, Land & Dijken

De kracht van het gebied Peereboom, Opperwoud en De Nes zit hem in de veelal extensief opererende agrariërs die het land goed kennen en al jaren beheren. Zij zorgen voor het openhouden van het gebied, het bemesten met (veelal ruige) mest wat zorgt voor een goed bodemleven, het maaien, de beweiding en de afvoer van materiaal zoals riet. Met resultaat: het gebied is rijk aan weidevogels en andere vogelsoorten. Ook wordt het gebied veel bezocht door toeristen vanwege het fraaie, open, cultuurhistorische landschap.

De meeste agrarische bedrijven hebben een beheerovereenkomst in het kader van het ANLb afgesloten. Hun bedrijfsstijlen en ook het bedrijfseconomisch rendement van de bedrijven zijn hierop aangepast. De bedrijven zijn vrij extensief, er wordt veel ruige mest toegepast en het waterpeil is relatief hoog. Daarnaast voert een aantal bedrijven een deel van het beheer voor Staatsbosbeheer uit in de vorm van een pachtcontract. Ook doen twee bedrijven aan particulier natuurbeheer.

De bedrijfsstijlen van de bedrijven worden gekenmerkt door 3 elementen:

- Natuurinclusief, gericht op een optimale balans in het gebied tussen enerzijds productie en anderzijds de ontwikkeling en beheer van natuur en landschap (biodiversiteit).
- Circulair, gericht op bedrijfsvoering met een zoveel mogelijk gesloten kringloop.
- Multifunctioneel, gericht op nevenfuncties zoals recreatie, zorg, boerderijeducatie etc.

Elk bedrijf heeft daarin zijn eigen profiel en samen vullen de bedrijven elkaar aan. Gemeenschappelijk is dat alle bedrijven al relatief extensief zijn. Het karakter van de bedrijven maakt dat de betrokken agrariërs uitstekend kunnen functioneren als beheerder van het gebied Peereboom, Opperwoud en De Nes nu en in de toekomst.

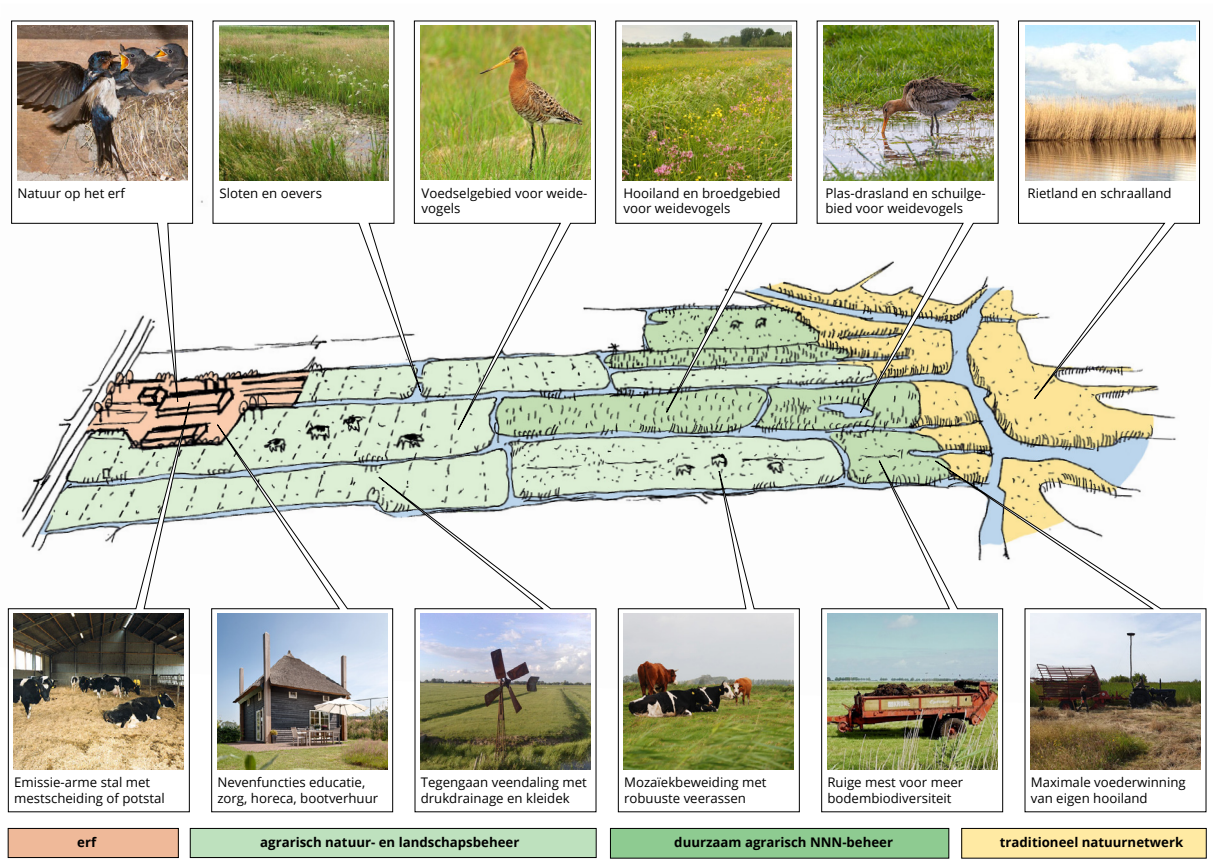
WLD, VBBW en de LTO staan voor een ontwikkeling van bedrijven die zoveel mogelijk kunnen blijven bestaan, mee kunnen bewegen met nieuwe (beleids)ontwikkelingen mits zij een goed verdienmodel houden. De agrarische bedrijven kunnen dan op duurzame wijze een rol spelen in het beheer van het gebied en blijven de basis van de lokale economie. Daardoor is er sprake van een vitaal platteland met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie en toerisme.

De oplossingen voor de opgaven in het gebied vragen een goede ruimtelijke zonering in een flexibel mozaïekbeheer. Wij zien voor de ontwikkeling van het gebied een zonering in vier zones:

- Het boerenerf
- Agrarisch natuur- en landschapsbeheer
- Duurzaam agrarisch NNN-beheer
- Traditioneel NNN-beheer

In het hart van het gebied ligt het traditionele natuurnetwerk met de meren en kreken. Deze gronden zijn eigendom van terreinbeherende organisaties en particuliere natuurbeheerders en bestemd voor natuur. Langs de randen liggen de erven en de gronden met agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Daartussen ligt het duurzaam agrarisch NNN-beheer. Deze gronden hebben een expliciete natuurdoelstelling en zijn onderdeel van het natuurnetwerk, maar blijven in agrarisch eigendom en houden een agrarische bestemming. De verschillende zones lopen geleidelijk in elkaar over en maken zo een optimaal mozaïekbeheer voor de weidevogels mogelijk.

Afbeelding 3 Zonering volgens het agrarisch advies

Het Duurzaam Agrarisch NNN-beheer is NNN-waardige natuur die gerealiseerd wordt door de agrariërs binnen het gebied Peereboom, Opperwoud en De Nes. Op deze gronden komt de combinatie van natuur en landbouw samen. Met deze vorm van natuurbeheer kan door duurzame contracten nieuw perspectief geboden worden.

Het beheer vindt plaats door de agrarische experts.
Voor een verdere uitwerking willen de agrariërs met de provincie Noord-Holland het instrument Duurzaam Agrarisch NNN-beheer uitwerken met de volgende basisprincipes als vertrekpunt:

- Deze vorm van beheer schept een langdurige verplichting tussen agrariër en provincie;
- Op deze gronden werken we met natuurdoelen en resultaateisen waarbij de verantwoording ligt bij de agrariër;
- De ondernemer stelt een eigen plan op om deze doelen te bereiken;
- De agrariër krijgt hier een jaarlijkse beheervergoeding voor;
- De grond blijft agrarisch en in bezit van de agrarisch ondernemer.

Voorwaarde voor deze ontwikkeling is dat er economisch gezonde agrarische bedrijven blijven binnen het gebied. Voor deze ontwikkeling moet er voor ieder bedrijf een verdienmodel zijn. Deze kan worden opgebouwd uit diverse inkomstenbronnen:

- Productie van melk en vlees;
- Het beheer van natuur en landschap;
- Het leveren van diensten op het gebied van water, bodem en klimaat;
- Nevenactiviteiten zoals recreatieve producten, streekproducten, zorg, educatie etc.

3.2 Hoofdlijnen uit het Ecologisch advies: Inrichtingsschets Peereboom, Opperwoud en de Nes door Witteveen+Bos

Het voortbestaan van weidevogels in het gebied hangt af van vooral drie factoren: drooglegging, graslandtype en graslandbeheer. Ook het versterken van de overige fauna in veenweidegebieden, zoals vogels in of bij oeverzones en rietlanden, en dieren als ringslang, noordse woelmuis en waterspitsmuis, is een ecologisch doel dat de provincie nastreeft. Andere doelen zijn het behoud en het versterken van zeldzamere vegetaties zoals natte hooilanden en veenmosrietlanden, met hun zonnedauw en orchideeënvegetaties. Aanvullend doel is om de situatie voor vis te verbeteren, voor het Markermeersysteem, maar ook als voedselbasis voor viseters en andere predatoren in het veenweidegebied zelf. Hiervoor zijn waterpeilen, waterkwaliteit, baggersituatie en water- en oeverplanten belangrijk. Waterplantenrijk water functioneert samen met oeverzones en inundatiegrasland als paai- en opgroeigebied voor verschillende soorten vis.

De waterkwaliteit in de Waterlandse boezem is over het algemeen matig en vooral de baggersituatie is in dit gedeelte slecht. Hierdoor is er veel troebel water en zijn er geen watervegetaties in de sloten. De situatie wat betreft polderpeilen is duidelijk: de Waterlandse boezem heeft een vrij strak peilbeheer door HHNK, met daarin een aantal onderbemalingsgebieden die in particulier beheer zijn. De greppels in de weilanden zijn vaak slecht onderhouden of slecht aangekoppeld. In natte situaties voeren ze slechts beperkt af, maar vooral in droge situaties voeren ze bijna geen water aan. Percelen drogen daardoor sterk in, met extra bodemdaling tot gevolg.

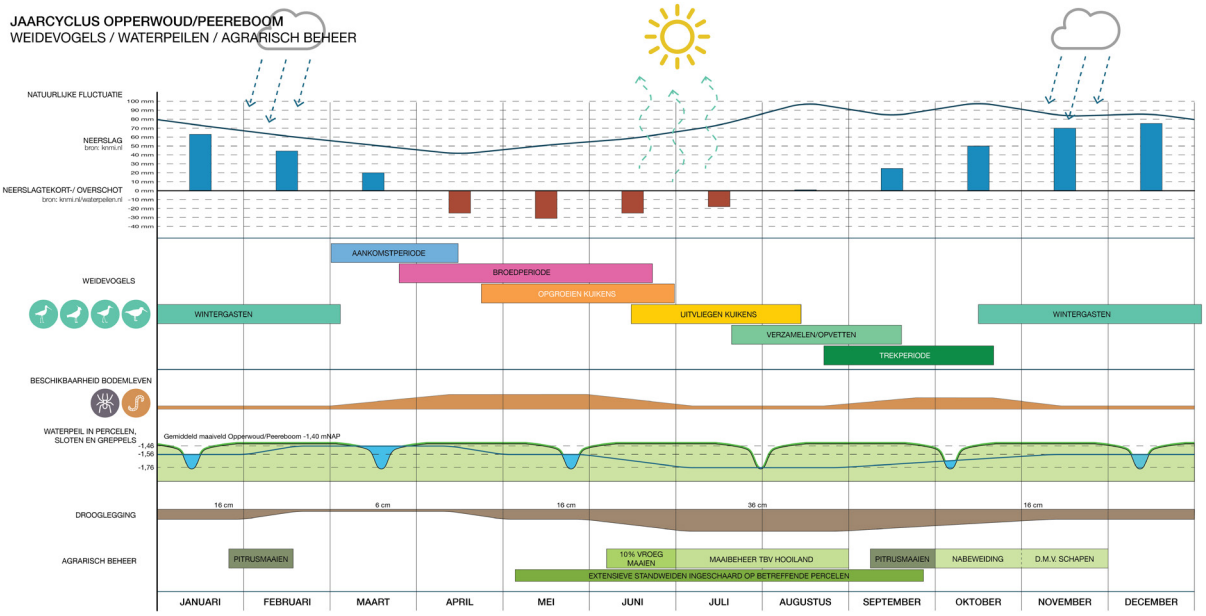
Voor het bereiken van de natuurdoelen stelt Witteveen+Bos een aantal maatregelen voor:

- in het gehele plangebied stellen wij voor om de begreppeling te verbeteren zodat er een goede aansluiting is op de sloten. In plaats van draineren wil Witteveen+Bos het oppervlaktewaterpeil iets opzetten zodat de greppels langdurig watervoerend zijn. De peilopzet en de watervoerende greppels helpen bij het verhogen van de grondwaterstand en het vernatten van de veenbodem. De natte weilanden vormen een gunstig leefgebied voor weidevogels. Het verhogen van de grondwaterstand remt de veenafbraak en daarmee de verslechtering van de waterkwaliteit. Daarnaast is er gericht beheer nodig om de natte graslanden kruiden- en insectenrijk te maken;
- cruciaal voor veel natuurdoelen is een verbetering van de waterkwaliteit van het oppervlaktewatersysteem. Om dit te kunnen bereiken wordt regenwater meer vastgehouden in het gebied dan nu het geval is. Dit kan door een natuurlijk peilregime toe te staan met waterpeilen die in de winter hoger zijn dan in de zomer. Dit natuurlijk peilregime is ook positief voor het goed functioneren van oevervegetatie.
- de verbetering van de waterkwaliteit vergt dat de gebieden met een natuurfunctie meer worden geïsoleerd van de boezem. De kwaliteit van het boezemwater is namelijk verslechterd door de invloed van landbouwactiviteiten en droogmakerijen;
- wanneer het waterpeil in de zomer te veel zakt, is een schone waterbron voor inlaat nodig. In de inrichtingsschets gaan we uit van een directe inlaat vanuit het Markermeer. Dankzij aanleg van luwtestructuren in de kustzone ontstaan er zones met ondiep, helder water waar meer planten groeien. De kwaliteit van het Markermeerwater is gunstig door het lage gehalte aan voedingsstoffen en helpt daarmee de waterkwaliteit in Waterland-Oost te verbeteren;
- voor de verbetering van de waterkwaliteit binnen Waterland-Oost zijn ook aanvullende inrichtingsmaatregelen nodig zoals baggeren en het aanpassen van oeverzones zodat hier meer ruimte ontstaat voor oeverplanten. Dit verbetert de paai- en opgroeimogelijkheden voor vis, maar biedt ook waardevol leefgebied voor veel andere faunasoorten;
- door de veenafbraak ligt er in veel wateren een dikke sliblaag op de bodem. De sliblaag leidt in combinatie met bodemwoelende vis (er komt veel brasem voor) tot een gering doorzicht waardoor ondergedoken waterplanten nauwelijks kunnen voorkomen. Door bodemwoelende vis weg te vangen en de slib op te bergen in ‘geotubes’ kan een watersysteem van een stabiele troebele toestand omslaan naar een meer plantenrijke heldere toestand. Een dergelijk watersysteem is van belang voor het verhogen van de

biodiversiteit en biedt kansen voor vegetatiesuccessie en accumulatie van veen. Laagvenen met goede waterkwaliteit en veengroei helpen bij het vastleggen van CO_2. Verbetering van de waterkwaliteit is ook van belang voor de botanisch waardevolle veentjes (veenmosrietlanden, schraallanden);
- om het watersysteem te kunnen aansturen zijn pompen, stuwtjes en duikers nodig. Binnen de gebieden met een natuurfunctie willen we dat deze bereikbaar zijn. Dit vereist dat alle kunstwerken visvriendelijk zijn.

Optimaal beheer van weidevogelgebieden is een complexe opgave, die we uitvoerig hebben bediscussieerd en op basis van kennis en ervaring hebben uitgewerkt. Onderstaand zijn enkele hoofdpunten benoemd en samengevat in een voorzet voor een jaarschema als basis voor beheerders.
- het uitgangspunt van de provincie voor dit gebied is dat de natuur leidend is en het agrarisch gebruik ondersteunend. Niet andersom. Daarbij is er wel de noodzaak van maaibeheer en mogelijk lichte bemesting voor een optimale vegetatie en voedselsituatie voor weidevogels. Dit levert weer eisen op als tijdelijke peilverlaging voor draagkracht en/of aangepast maaimaterieel voor natte veenbodems;
- een duidelijk onderscheid in een meerjarige fase van ‘overgangsbeheer’ en uiteindelijk ‘eindbeheer’. Dit is bij het overgaan van een intensieve landbouwfunctie naar een natuurfunctie essentieel. Dit is nodig om tijdelijke negatieve effecten effectief te behandelen, zoals door jaarlijks tweemaal pitrusmaaien op specifieke momenten, en om teleurstellingen in de eerste jaren te voorkomen. In de onderstaande afbeelding doen we een voorzet voor een jaarschema. In verschillende gedeelten, zoals veenweide in boezemgebied of in onderbemaling, zal deze licht verschillen. In de concrete voorbereiding van de uitvoering dient dit nader te worden uitgewerkt en afgestemd met de feitelijke beheerders.

Afbeelding 4 Jaarcyclus volgens ecologisch volgens ecologisch advies Witteveen+Bos

De optimale inrichting en het daarbij passend beheer zijn op voorhand niet te geven. Door een goede monitoring kan tijdig worden bijgestuurd. Daarom is voorgesteld de uitvoering te faseren, beginnend bij Peereboom/ Oosterpoel en Kleine Meer, later uitbouwend naar de tussenliggende gebieden en polder De Nes, om uiteindelijk een robuuste eenheid Peereboom/Opperwoud te bereiken als weidevogelparadijs en tevens systeemversterkende randzone van het Markermeergebied. Hiermee wordt Peereboom/Opperwoud een belangrijk groeiend en lerend project, met grote meerwaarde voor Waterland-Oost, voor Amsterdam Wetlands, en voor de Nederlandse veenweidesituatie in het algemeen.

3.3 Hoofdlijnen uit de persoonlijke gesprekken met de eigenaren/ beheerders

Uit de gesprekken met de eigenaren en beheerders zijn onderstaande risico's, waarnemingen en zorgen naar voren gebracht:

- Bemesting en beweiding zijn noodzakelijk voor een goede weidevogelstand;
- Huidige gebruik/beheer zorgt al voor grote aantallen weidevogels. In de Peereboom/Opperwoud komen de meeste weidevogels voor op percelen binnen het NNN met agrarisch natuurbeheer of N13.01 waar bemesting en beweiding plaatsvindt (en een uitgestelde maaidatum kennen). De bemesting is extensief;
- Langdurige vernatting leidt tot minder opbrengst ruwgras en beperking agrarische bedrijfsvoering. Na enkele jaren is de graszode in grote delen verdwenen, inclusief het bodemleven;
- Predatie is een belangrijke oorzaak van afname weidevogels;
- Er zijn veel zorgen over de toekomst. Vooral de onduidelijkheid over de mogelijkheden voor doorontwikkeling van de bedrijven (investeringen richten zich namelijk op de komende 20 jaar);
- Beheer door Staatsbosbeheer (SBB): er is een tekort aan middelen voor adequaat beheer;
- Vernatting van percelen wat een belemmering vormt voor de huidige bedrijfsvoering. Men heeft (pacht) gronden nodig voor gras (voer) en ruimte voor uitrijden van mest;
- Ganzendruk en predatie in relatie tot achteruitgang van de weidevogels;
- Druk op agrarische grond (stedelijke ontwikkeling). Veel partijen hebben interesse in agrarische grond;
- Vasthouden gebiedseigen water leidt tot blauwalg en botulisme;
- Bodemdaling en veenafbraak zijn gering. Maatregelen hebben in Peereboom, Opperwoud en De Nes daarom geen zin;
- Regenwormen sterven na 2-4 weken als het water tot aan maaiveld staat. Andere wormen vluchten en zijn een gemakkelijke prooi;
- Vernatting zorgt voor minder veldmuizen en daarmee een verhoogde predatiedruk op weidevogelkuikens;
- Baggeren heeft geen zin. Veel sloten hebben naar het gevoel van boeren een onpeilbare baggerlaag;
- Bij het behalen van natuurdoelen kunnen boeren een belangrijke rol spelen in de realisatie, onderhoud en beheer van het natuurlijke landschap. Om de terreinen beheerbaar en beheersbaar te houden zullen zowel de natte als de droge infrastructuur verbeterd moeten worden;
- Het zou mooi zijn als het kan om een groter deel van het regenwater vast te houden in het gebied. Dit is vermoedelijk wel lastig door de geringe bergruimte.

Genoemde wensen in de gesprekken:

- Joint-fact-finding in verband met draagvlak. Over verschillende uitgangspunten voor de toekomstige inrichting bestaat een afwijkend beeld tussen de stakeholders;
- Verbetering habitat weidevogels en verhoging insectenrijkdom;
- Tegengaan witbol;
- Verbeteren waterkwaliteit/waterleven;
- Verruiging met pitrus voorkomen;
- Voorstander van plas-dras-situaties;
- In het voorjaar niet of beperkt mesten. In de zomer grasmat bemesten;
- Beweiden;
- Mozaïekbeheer;
- Zonering landbouw-natuur;
- Afschieten vossen en ganzen.

3.4 Conflicterende beelden/wensen uit de verschillende visies

Vanuit de drie bouwstenen blijkt dat er op verschillende onderdelen verschillende beelden en meningen zijn. Sommige conflicteren en hierin zal de provincie een afgewogen keuze moeten maken in de ontwikkelvisie. Vanuit de hierboven beschreven visies en de gesprekken met de belanghebbenden komen de volgende conflicterende beelden/wensen naar voren:

- **Agrarisch gebruik:**

Vanuit het ecologisch advies wordt aangegeven dat voor het behalen van de natuurdoelen het essentieel is dat het provinciale uitgangspunt voor dit gebied wordt dat de natuur leidend is en het agrarisch gebruik ondersteunend. De agrarische visie schrijft daarentegen dat de grond agrarisch blijft en in bezit van de agrarisch ondernemer. Ook vanuit de eigenaren is onder andere aangegeven dat bij het behalen van natuurdoelen boeren een belangrijke rol kunnen spelen in de realisatie, onderhoud en beheer van het natuurlijke landschap.

- **Bemesting:**

In de agrarische visie staat beschreven dat bemesten met (veelal ruige) mest voor een goed bodemleven zorgt. Ook de eigenaren stellen dat bemesting en beweiding noodzakelijk zijn voor een goede weidevogelstand. Het ecologisch advies en SBB menen dat bemesting moet worden teruggedrongen en niet past bij een duurzaam en robuust systeem.Bemesting lijkt nodig voor de bedrijfsvoering maar zorgt aan de andere kant voor een teveel aan nutriënten voor de natuur.

- **Vernatting:**

Uit het ecologisch advies blijkt dat natte weilanden een gunstig leefgebied vormen voor weidevogels. Het verhogen van de grondwaterstand remt de veenafbraak en daarmee de verslechtering van de waterkwaliteit. Er wordt voorgesteld sommige delen tijdelijk te inunderen (overstromingsgraslanden) voor het bereiken van de PAGW-doelen voor de koppeling met het Markermeer.

Eigenaren uit het gebied stellen dat langdurige vernatting tot minder opbrengst van ruwgras leidt en een beperking vormt voor de huidige agrarische bedrijfsvoering. Door een langdurige inundatie sterft de grasmat en al het bodemleven af. Het wordt een kale modderige vlakte. Ook zou vernatting kunnen zorgen voor minder veldmuizen en daarmee leiden tot een verhoogde predatiedruk op weidevogelkuikens.

Vanuit beheer is een te natte bodem niet wenselijk aangezien de gronden dan niet toegankelijk zijn. Een goede inrichting voor zowel de droge als de natte infrastructuur op een perceel is essentieel voor een goed beheer. Ook zorgt een te grote vernatting voor onvoldoende ruimte voor waterberging bij regenbuien en opstuwing door wind.

- **Waterkwaliteit en -berging:**

Vanuit het ecologisch advies is een verbetering van de waterkwaliteit van het oppervlaktewater cruciaal voor het behalen van de natuurdoelen. Dit kan onder andere bereikt worden door de afkoppeling van de boezem, doorspoeling met Markermeerwater en het vasthouden/bergen van regenwater.

Vanuit de eigenaren is aangegeven dat het mooi zou zijn om een groter deel van het regenwater vast te houden in het gebied. De bergruimte hiervoor is echter beperkt. Daarbij kan het vasthouden van gebiedseigen water volgens de eigenaren leiden tot blauwalg en botulisme. Ook stellen ze dat baggeren geen zin heeft aangezien veel sloten naar het gevoel van de boeren een onpeilbare baggerlaag hebben.

- **Achteruitgang weidevogels:**

In het ecologisch advies staat beschreven dat de belangrijkste oorzaak van de achteruitgang van de weidevogelstand de agrarische intensivering is en daardoor te droge percelen. De predatie is een neveneffect. Bij een gezonde weidevogelstand is dit geen probleem.

Vanuit de eigenaren komen signalen dat predatie de grootste oorzaak is van de achteruitgang. Het huidige gebruik/beheer zorgt nu al voor grote aantallen weidevogels. Zij stellen dat in de Peereboom en Opperwoud de meeste weidevogels voorkomen op percelen binnen het NNN met agrarisch natuurbeheer of N13.01 waar bemesting en beweiding plaatsvindt (met een uitgestelde maaidatum).

4 HOOFDPUNTEN PROVINCIALE ONTWIKKEL-VISIE PEEREBOOM, OPPERWOUD EN DE NES

Robuuste aaneengesloten natuur
De provincie streeft in dit gebied naar een aaneengesloten natuurgebied dat logisch en robuust is. In dit gebied komen de natuurdoelen daarmee voorop te staan. Om een robuust systeem te krijgen is vernatting in het gebied noodzakelijk. De mate van vernatting zal van noord naar zuid verschillen en ten goede komen aan de gestelde natuurdoelen.

In het gehele gebied Peereboom, Opperwoud en De Nes richten we ons op cultuurhistorische graslanden met daarin twee natuurdoelen: weidevogels en vispaaiplaatsen. De weidevogeldoelstellingen gelden voor vrijwel het gehele plangebied. Slechts in een klein deel van het gebied willen we overstromingsgras-landen realiseren die bijdragen aan een beter functioneren van het grote Markermeersysteem (TBES). Deze gebieden zijn tevens waardevol als foerageergebied voor de (weide)vogels.

Naast deze natuurdoelen willen we de waterkwaliteit in het gehele gebied verbeteren door meer ruimte voor berging van regenwater en doorspoeling vanuit het Markermeer. Een totale isolatie van het watersysteem van het boezemwater wordt nagestreefd om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit geïsoleerde deel bevat geen of bijna geen hoofdfunctie landbouw (het betreft hier de koppeling tussen de boezem en de Uitdammer Die). De mogelijkheden voor de isolatie gaan we verder onderzoeken.

Goed te beheren
Het gebied wordt zo optimaal mogelijk ingericht en beheerd voor de natuur. Om de natuurdoelen te halen moet het gebied goed te beheren zijn. Passend beheer moet worden uitgevoerd. Hiervoor zijn gezonde agrarische bedrijven nodig. Het gebied kan nog zo mooi zijn ingericht, maar zonder praktisch en duurzaam beheer worden de natuurdoelen niet gehaald. Hoe agrarische bedrijven een bijdrage kunnen en willen leveren zal per bedrijf verschillen. Met elk bedrijf gaan we in gesprek hoe we het optimale beheer kunnen behalen.

De natuur staat in het gebied voorop en de agrarische functie is daarbij ondersteunend. Het agrarisch gebruik zal extensief zijn, <1,5 grootvee eenheden per hectare (GVE/ha) gecombineerd met een maximale koppelgrootte van 8 stuks. Er wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke bemesting. Uitgangspunt is maximaal 5 ton ruwe mest per hectare en daarbij wordt onderzocht of het terugdringen naar maximaal 3 ton mogelijk is. Compensatiegronden voor mestplaatsing worden in dat geval meegenomen in het onderzoek.

Voor het goed kunnen beheren van het gebied wordt de droge infrastructuur van de percelen geoptimaliseerd.

Mozaïek aan habitats
Het plangebied wordt een mozaïek aan verschillende habitats waar weidevogels voldoende broed-, opgroei- en foerageergebieden vinden. Betere greppelstructuren zorgen voor vochtigere omstandigheden met meer kruiden en insecten waar de (jonge) vogels van profiteren. In de polder Peereboom worden binnendijkse natte landschappen ingericht om deze te betrekken bij het buitenwater. Deze kortstondige overstromingsgraslanden zorgen voor dynamiek, voedsel en een goede leefomgeving voor vissen en vogels.

In de **Peereboom** willen we laaggelegen percelen inrichten als binnendijks nat landschap met overstromingsgrasland voor vispaaiplaatsen. Op deze percelen zal maximaal 3 tot 6 weken in het jaar water op de percelen worden gezet zodat vissen kunnen paaien. Dit zal grofweg tussen februari en april zijn. Dit is mede afhankelijk van de weersomstandigheden. Begin april laten we het waterpeil uitzakken en wordt een natuurlijk peilbeheer gevoerd. Op termijn kunnen we kijken of dit goed functioneert en/of hoe we dit gebied kunnen uitbreiden. Er zijn nog veel vragen over deze tijdelijke inundatie en we zetten daarom in op een gefaseerde inrichting met structurele monitoring.

Bij een robuuste natuur hoort een gezond watersysteem. Hiervoor worden de sloten gebaggerd, oevers ingericht en/of hersteld, greppels geoptimaliseerd en verbindingen hersteld en/of verbeterd. Het watersysteem wordt doorgespoeld met schoner water uit het Markermeer. Dit heeft als doel om op termijn een betere waterkwaliteit te krijgen. De verbinding met het Markermeer loopt via De Nes en wordt voorzien van een vismigratievoorziening.

In **Opperwoud en ten westen van Dijkeinde** richten we ons enkel op de weidevogeldoelstellingen en waterkwaliteitsverbetering. We willen hier het boezempeil (blijven) hanteren, de greppels verbeteren en verbindingen herstellen en/of verbeteren. De greppels zullen jaarrond watervoerend zijn, zodat de grond over het algemeen vochtiger blijft. Dit komt ten goede aan de weidevogels. Dit zal niet in het gehele gebied op dezelfde wijze gebeuren. Hierbij wordt maatwerk toegepast. We willen een mozaïekbeheer toepassen.

De Nes ligt buitendijks en is het ideale gebied om in te richten als overstromingsland om vispaaiplaatsen te realiseren. Dit gebied staat in contact met het Markermeer en vormt het overgangsgebied tussen de Peereboom en het Markermeer. Daarnaast fungeert De Nes als rust- en foerageergebied voor vogels.

5 VERVOLG

De ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes is in concept met de belanghebbenden uit het gebied besproken. Eventuele aanvullingen en opmerkingen zijn meegenomen in de uitwerking van deze visie. De ontwikkelvisie wordt gebruikt in het verdere proces om tot een definitief inrichtingsplan te komen voor de PON. Samen met de NNN-begrenzing vormt de ontwikkelvisie het kader voor een inrichtings- en beheerplan. De inrichtingsprincipes die in deze fase zijn verzameld, worden meegenomen als ideeën voor de uitwerking. Deze principes zijn in de bijlage toegevoegd.

NNN
Voor de afronding van het Natuurnetwerk Nederland past de provincie elk jaar diverse grenswijzigingen toe om te komen tot een robuust ecologisch systeem. Op verschillende locaties in de provincie komen percelen in het netwerk te liggen en percelen met minder natuurwaarde buiten het NNN. Het netwerk groeit daarmee niet in omvang, maar wel in kwaliteit.
Begin 2022 beoordelen Gedeputeerde Staten de grenswijzigingen voor het NNN die nu prioriteit hebben. Daartussen zitten veel percelen in Waterland-Oost. Het gaat hier om een concept-besluit om bestaande gebiedsprocessen te laten doorlopen. In het voorjaar volgt een definitief besluit, samen met andere dan lopende besluiten tot grenswijzigingen.

Definitieve inrichting PON
In het eerste kwartaal van 2022 starten we met een verdere uitwerking van de ontwikkelvisie PON naar een definitief inrichtingsplan. Gelijktijdig starten we met het opstellen van een beheerplan behorende bij de gestelde natuurdoelen en de nieuwe inrichting. Het NNN en de ontwikkelvisie zijn het leidend kader bij deze uitwerking. Eind 2022 dient het definitieve inrichtingsplan en het beheerplan voor de PON gereed te zijn. De provincie zal hiervoor een extern bureau contracteren.

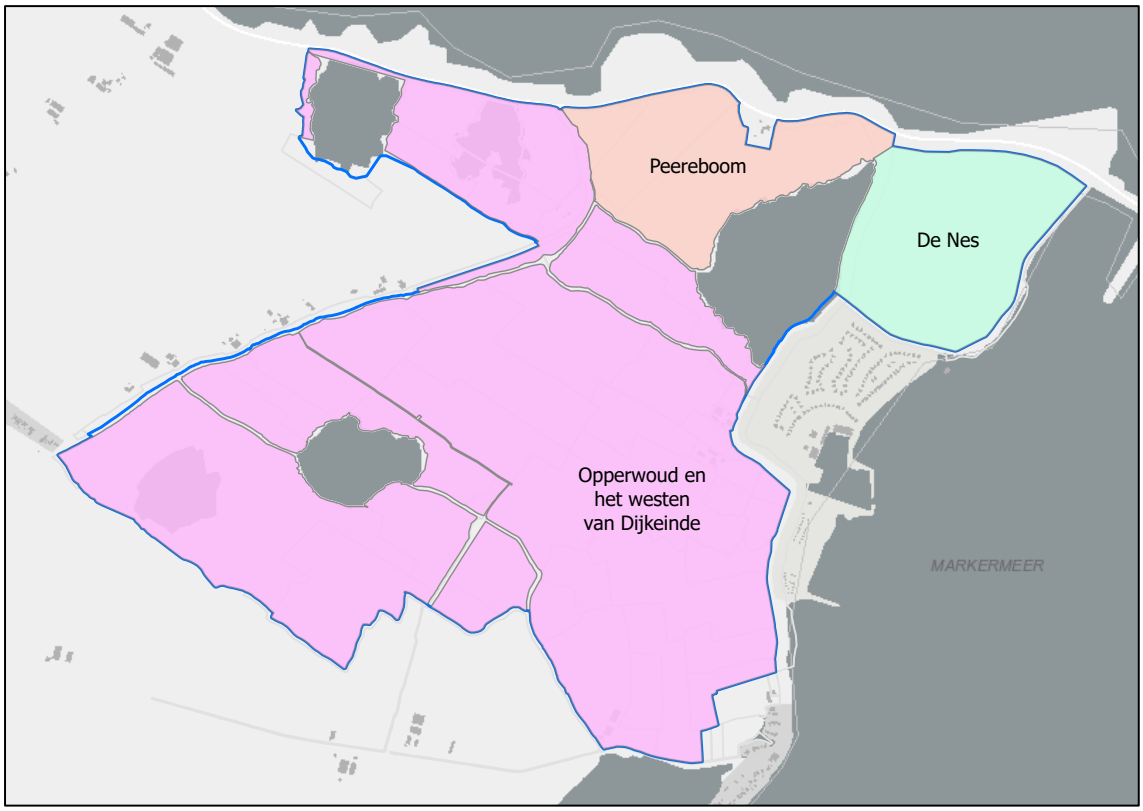
Participatie
De provincie wil het inrichtings- en beheerplan samen met eigenaren en beheerders van het gebied verder uitwerken en concretiseren. Samen met hen kijken we naar de mogelijkheden voor een passende inrichting en de beheerbaarheid op zowel perceel- als gebiedsniveau. Het participatietraject zal vanuit de provincie worden vormgegeven. Deze ontwikkelvisie geeft samen met de NNN-begrenzing de kaders en richtlijnen aan voor het nog te ontwikkelen inrichtings- en beheerplan.

INRICHTINGSPRINCIPES PEEREBOOM, OPPERWOUD EN DE NES

BIJLAGE

Dit zijn de eerste ideeën op basis van de ontwikkelvisie. In de uitwerking naar een inrichting- en beheerplan worden deze meegenomen.

Afbeelding 5 Projectgebied met de 3 deelgebieden

Voor een goed weidevogelgebied is het noodzakelijk een mozaïek te creëren aan verschillende habitats. In het gebied streven we twee natuurambities na. Deze zijn verschillend, maar versterken elkaar ook duidelijk. In het gebied willen we gaan vernatten om beide doelstellingen te behalen.

Maar wat houdt dat vernatten precies in? Dat verschilt per plek.
In een klein deel van het gebied willen we in het vroege voorjaar (februari – maart) het water in de percelen (waar mogelijk) tot maaiveldniveau en kortstondig (3 tot 6 weken) boven maaiveld zetten. Er ontstaat in het gebied een mozaïek van droge tot natte plekken. Vis (voornamelijk snoek) zal de overstroomde graslanden gebruiken als paaigebied. Door het tijdelijk hogere peil sterft gras deels af en groeit bij droogval weer sterk aan. De afstervende delen zijn bijzonder goed voedsel voor wormen die door de vernatting naar de hoogste delen worden gedreven. Bij het uitzakken van het water vormen de wormen belangrijk stapelvoedsel voor de weidevogels om te kunnen opvetten.

Ergens in maart – april zakt het water uit volgens een natuurlijk peil tot het laagste punt begin juni. De terreinen zijn dan goed toegankelijk en het beheer kan zorgvuldig worden uitgevoerd. Het waterpeil kan na die periode weer omhoog gebracht worden tot circa -40 cm a -20 cm ten opzichte van het maaiveld. Daar waar het boezempeil wordt gehanteerd, houden we dit in stand. We onderzoeken in hoeverre een natuurlijker peil in de greppels is in te regelen. Onderbemalingen heffen we zo veel mogelijk op en in deze gebieden wordt gekeken naar mogelijkheden voor waterberging.

Bij het vernatten (mogelijkheden voor verhogen peil of grondwaterstand) wordt het waterbergend vermogen van het gebied meegewogen. Regen en/of opstuwing door wind mag niet voor extreme overlast zorgen.

Voor de uiteindelijke keuze qua inrichting van het plangebied staat de natuurontwikkeling voorop maar zijn de overige belangen (onder andere van agrariërs, beheerders, bewoners) meegenomen in de afweging. Vanuit de 3 bouwstenen heeft de provincie Noord-Holland haar eigen ontwikkelvisie bepaald. Deze wordt uitgewerkt in een inrichting- én een beheerplan.

Het plangebied bestaat uit drie delen die in de volgende paragrafen verder zijn uitgewerkt:
1 polder Peereboom
2 polder Opperwoud en westen Dijkeinde
3 polder De Nes

Polder Peereboom

Afbeelding 6 Deelgebied Peereboom

Doelen:
- Weidevogelgebied: inzetten op vernatting.*
- Waterkwaliteitsverbetering: inzetten op doorspoelen met Markermeerwater, aanleg natuurlijke oevers, paaiplaatsen vis (overstromingsgrasland) en baggeren sloten.
- Bodemdaling is bijvangst, maar geen doel op zich hier.
- Alles opnemen in het NNN, behalve agrarische bebouwing en woning.

***Vernatting betekent:**
- Waterpeil oppervlaktewater eind februari opzetten tot lokaal maximaal +20 cm boven maaiveldniveau (overstromingsgraslanden). Vanaf half maart natuurlijk peil volgen: geleidelijk laten uitzakken van het waterpeil met gemiddeld 2 cm/week tot minimaal -40 cm/maaiveld eind juni. Begin juli het waterpeil weer opzetten tot circa -30 cm tot -20 cm ten opzichte van het maaiveld in verband met verdrogingsschade.
- Verbreden greppels (greppelbreedte 30 tot 50 cm met een flauw talud van circa 1:3 aan weerszijden, greppeldiepte circa 40 tot 50 cm van het maaiveldhoogte ten opzichte van het waterpeil).
- Greppels aansluiten op oppervlaktewater met (handmatig/automatische) regelbare kopakkerbuizen.
- Inrichten natuurlijke oevers langs sloten met een flauw talud (nog te bepalen).
- Meerdere (visvriendelijke) pompen in het gebied plaatsen voor het op- en afpompen van het water in de deelgebieden.
- Regelbare overstorten.
- Verstevigde kaden om de watersystemen gescheiden te houden.
- Plaatsen peilbuizen om waterstanden in het gebied te kunnen monitoren.

Effecten op huidig gebruik:
- Mogelijke aanpassing nodig van periode van beweiding;
- Minder vee-eenheden dan nu het geval is (<1,5 GVE/ha met maximale koppelgrootte van 8 stuks);
- Toepassen minder mest (maximaal 5 ton ruwe mest/ha). Met later maaien komt er minder ruw voer beschikbaar. Dit kan zorgen voor opbrengstverlies. Hiermee kan de huidige bedrijfsvoering onder druk komen te staan;
- Type bemesting en mestvrije zones belangrijk voor verbetering waterkwaliteit.

Mogelijke gebiedsoplossing(en):
- Vrijgekomen gronden (van SBB) elders in het gebied inzetten (pacht) voor compensatie van verlies van opbrengst. Verhouding binnen/buiten NNN hierbij bekijken voor realisatie van economisch duurzaam bedrijf;
- Isoleren van woonhuis inclusief kavel om waterschade te voorkomen bij vernatting gebied. Daarbij mogelijkheden onderzoeken voor het saneren van de bestaande IBA en aansluiten op bestaand persriool;
- Verbeterde dammen en verhoogde beheerpaden zodat er zonder terreinschade kan worden beheerd;
- Onderzoeken van effecten van verruiming beheer op ganzen en predatoren via faunabeheereenheid (FBE).

Inrichtingsmaatregelen:
- Greppels verbreden;
- Greppels aansluiten op oppervlaktewater;
- Greppelbuizen voorzien van bocht of afsluiter zodat het water hoger dan het oppervlaktewater gezet kan worden;
- Peilschalen plaatsen;
- Dubbelwerkende, visvriendelijke, pomp aanbrengen aan de zijde van Dijkeinde;
- Onderhoudspaden aanpassen;
- Vis-/waterverbinding met De Nes;
- Persleiding voor de sanering van IBA woonhuis;
- Waterkerende voorzieningen voor isoleren woning en kavel rondom;
- Kades verbeteren;
- Dammen verbeteren;
- Damhekken aanpassen zodat ze hondwerend worden.

Polder Opperwoud en westen Dijkeinde

Afbeelding 7 Deelgebied Opperwoud en westen Dijkeinde

Doelen:

- Weidevogelgebied: inzetten op vernatting.*
- Waterkwaliteitsverbetering: inzetten op doorspoelen met Markermeerwater, vasthouden van regenwater**, het realiseren van natuurlijke oevers en baggeren sloten.
- Bodemdaling is bijvangst, maar geen doel op zich hier.
- Alles in het NNN opnemen, behalve agrarische bebouwing en woningen.

***Vernatting betekent:**

- Boezempeil handhaven. Verhoging van het waterpeil is hier gezien de huidige situatie niet mogelijk/ wenselijk. In dit gebied wel kijken naar mogelijkheden om een natuurlijk peil in de zijsloten en greppels te voeren, waarbij het boezempeil hoog is en tussen maart en juni tot max -15 a -20 cm kan uitzakken. Begin juni peil weer gelijktrekken met boezempeil. In gebieden met particulier natuurbeheer of in eigendom van SBB wordt wel verder onderzocht of (deels) het boezempeil losgelaten kan worden en natuurlijk peil gelijk aan polder Peereboom kan worden nagestreefd;
- In onderbemalingen oppervlakte waterpeil opzetten tot op maaiveld (- 5 tot + 5 cm) eind februari. Vanaf half maart natuurlijk peil volgen: geleidelijk laten uitzakken waterpeil met gemiddeld 2 cm/week tot minimaal -40 cm ten opzichte van maaiveld eind juni. Daarna waterpeil weer opzetten tot circa -20 cm ten opzichte van het maaiveld in verband met verdrogingsschade;
- Verbreden greppels (greppelbreedte 30 tot 50 cm met een flauw talud van 1:3 aan weerszijden, greppeldiepte 40 tot 50 cm afhankelijk van maaiveldhoogte in relatie tot het waterpeil);
- Greppels aansluiten op oppervlaktewater met (handmatig/automatische) regelbare kopakkerbuizen;
- Inrichten natuurlijke oevers langs sloten met een flauw talud (nog te bepalen).

**Vasthouden regenwater betekent:
- Onderzoeken in hoeverre onderbemalingen gebruikt kunnen worden om regenwater vast te houden/ bergen. Periodieke inundatie na hevige regenval wordt hier geaccepteerd. Zorgen voor voldoende mozaïek in verband met schuilplaatsen voor en foerageren door (weide)vogels.
- Optimaliseren van het watersysteem zodat het waterpeil gemakkelijk te beheren is. Pompen dienen onder andere aangepast te worden en (op afstand) regelbaar te zijn. Duidelijkheid over beheer van de pompen is een vereiste.

Effecten op huidig gebruik:
- Mogelijke aanpassing nodig van periode van beweiden;
- Minder vee-eenheden dan nu het geval is (<1,5 GVE/ha met maximale koppelgrootte van 8 stuks);
- Toepassen van minder mest (maximaal 5 ton ruwe mest/ha). Door later maaien komt er minder ruw voer beschikbaar. Dit kan zorgen voor opbrengstverlies. Daarmee kan de huidige bedrijfsvoering onder druk komen te staan;
- Type bemesting en mestvrije zones zijn belangrijk voor verbetering van de waterkwaliteit;
- Door vernatting is het de vraag of het gebied voor alle veesoorten bruikbaar blijft.

Mogelijke gebiedsoplossing(en):
- Vrijgekomen gronden (van SBB) elders in het gebied inzetten (pacht) voor compensatie van verlies van opbrengst van agrariërs;
- Opzetten van een pilot door gebieden met particulier natuurbeheer en (delen) van SBB te isoleren van het boezempeil en met het instellen van het natuurlijk peil. Hierbij het beheer automatiseren en vispasseerbaar maken. Hierbij een goede monitoring opzetten en vervolgens evalueren en optimaliseren. Bij succes vervolgens jaarlijks een deel toevoegen aan de pilot;
- Verbeteren en/of optimaliseren van het watersysteem door het plaatsen van slimme pompen. Heldere afspraken vastleggen met eigenaren/beheerders wie het beheer gaat doen en welk waterbeheer er wordt nagestreefd;
- Verbeterde dammen en verhoogde beheerpaden zodat er zonder terreinschade beheerd kan worden;
- Onderzoeken van de effecten van de verruiming van het beheer op ganzen en predatoren via de faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE).

Inrichtingsmaatregelen:
- Greppels verbreden;
- Greppels aansluiten op oppervlaktewater;
- Greppelbuizen voorzien van bocht of afsluiter, zodat het water hoger dan het oppervlaktewater gezet kan worden;
- Dubbelwerkende, visvriendelijke pomp aanbrengen zodat beter maatwerk geleverd kan worden;
- Peilschalen plaatsen;
- Onderhoudspaden aanpassen;
- Optimaliseren watersysteem (pompen, dammen, sluizen, keringen, etc.);
- Natuurlijke oevers aanleggen;
- Damhekken aanpassen zodat ze hondwerend worden.

Polder De Nes

Afbeelding 8 Deelgebied De Nes

Doelen:

- Inzetten op vernatting: overstromingsgrasland, paai- en opgroeigebied voor vis.*
- Foerageergebied/rustgebied (trek)vogels.
- Gehele gebied in het NNN.

***Vernatting betekent:**

- Waterpeil van het oppervlaktewater eind februari opzetten tot maximaal +30 cm boven maaiveldniveau (overstromingsgraslanden). Vanaf half maart natuurlijk peil volgen: geleidelijk laten uitzakken van het waterpeil met gemiddeld 2 cm/week tot minimaal -40 cm ten opzichte van het maaiveld eind juni. Daarna waterpeil weer opzetten tot circa -20 cm ten opzichte van het maaiveld in verband met verdrogingsschade.
- Periodiek verbinden van het Markermeersysteem met De Nes door het inlaten van buitenwater. In verschillende perioden ervoor zorgen dat vismigratie mogelijk is (gekoppeld aan de vismigratiepieken van vis).
- Hoeveel het water zal uitzakken hangt onder andere af van kweldruk. Eventueel pompen inzetten voor het verder uitzakken en ook om de vis eruit te krijgen richting het Markermeer. Het gebied wordt ingericht zodat er altijd nog een deel dieper water aanwezig is waar de vis zich zal verzamelen. Circa 1/3 altijd droog/ geen inundatie, 1/3 uitzakken en 1/3 permanent water. In ontwerpsessies wordt dit verder uitgewerkt.

Effecten op huidig gebruik:
- Een positief effect van de inrichting is dat het terrein De Nes als land-waterovergang straks weer productief wordt voor het Markermeersysteem door uitwisseling van nutriënten en voedsel (onder andere vis). Daarnaast wordt door de verbinding van het achterland/polders een uitwisseling van water met goede/betere kwaliteit tot stand gebracht;
- Foerageergebied watervogels en weidevogels;
- Inundatiegraslanden;
- Koppeling met het achterland geeft uitwisseling nutriënten richting Markermeersysteem en toevoer van schoonwater naar de polders;
- Afname areaal broedgebied, maar groei van rust- en foerageergebied;
- Geen agrarisch gebruik in De Nes mogelijk.

Mogelijke gebiedsoplossing(en):
- Verbeteren en/of optimaliseren van het watersysteem;
- Vispasseerbaar maken van het Markermeer naar De Nes en van De Nes naar polder de Peereboom en vice versa;
- Aanleg van een goede infrastructuur om beheer te kunnen uitvoeren.

Inrichtingsmaatregelen:
- Grondwerk voor een nieuwe inrichting van het terrein;
- Verbinding Markermeer naar De Nes (water en vis);
- Verbinding De Nes naar de Peereboom (water en vis);
- Greppels verbreden;
- Greppels aansluiten op oppervlaktewater;
- Onderhoudspaden aanpassen, verhoogde, begroeide paden van halfverharding om terreinschade door machines te voorkomen op plekken waarlangs gewassen en machines getransporteerd moeten worden;
- Aanleg natuurlijke oevers.

Ontwikkelvisie Peereboom, Opperwoud en De Nes

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie
Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Bestuur en Strategie

Fotografie
Ward Oranje

Grafische verzorging
Xerox Mediaservices

Haarlem, januari 2022

ONTWIKKELVISIE